



اطهار نظر مجمع مشورتی حقوقی

در خصوص:

لایحه برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی
ایران

(اصلاحات مجلس پس از ایرادات شورای نگهبان)

کد گزارش: ۹۵۱۲۰۷۷

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۱۲/۰۳

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

موضوع: لایحه برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران
(اصلاحات مجلس پس از ایرادات شورای نگهبان)

- ۲ مقدمه:
- ۲ شرح و بررسی:
- ۴ بند «ب» ماده ۵۱- ایراد «۱۳»
- ۵ بند «۱۱» ماده ۱۰۳- بند «۲۶» ایرادات
- ۶ بند الف ماده ۱۱۰- بند «۳۰» ایرادات

تهیه کننده: پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۵۱۲۰۷۷

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۵/۱۲/۰۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لایحه برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران

مقدمه:

«لایحه برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» که در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۲۳ به تصویب صحن علنی مجلس رسیده بود پس از ارسال نزد شورای نگهبان با ایرادات و ابهاماتی مواجه گردید. ازین رو مجلس به منظور رفع این موارد، مصوبه پیشین خود را اصلاح و مجدداً نزد شورای نگهبان ارسال نموده است.

شرح و بررسی:

مجلس شورای اسلامی در مصوبه اصلاحی حاضر صرفاً در مقام رفع ایرادات، ابهامات و برخی از تذکرات شورای نگهبان برآمده و درخصوص ایراداتی که مجمع تشخیص مصلحت نظام نسبت به مصوبه مجلس اعلام نموده و به پیوست اظهار نظر شورای نگهبان جهت اعمال اقدامات لازم به مجلس ارسال شده، هیچ گونه اصلاحی انجام نداده است. لذا پیش از ورود به اصلاحات مجلس توجه به این مسئله ضروری است که براساس ماده (۷) «مقررات نظارت بر حسن اجرای سیاست های کلی نظام» که با اصلاحاتی توسط مقام معظم رهبری به تأیید معظم له رسیده است، «... همزمان با بررسی طرح ها و لوایح به خصوصی قانون برنامه ... در مجلس شورای اسلامی، کمیسیون نظارت مجمع نیز محتوای آن ها را از نظر انطباق و عدم مغایرت با سیاست های کلی مصوب بررسی می نماید. کمیسیون نظارت

مواردی را که مغایر یا غیر منطبق (حسب مورد) با سیاست‌های کلی می‌بیند به شورای مجمع گزارش می‌نماید. در صورتی که مجمع هم مغایرت یا عدم انطباق را پذیرفت، نمایندگان مجمع موارد مغایرت و عدم انطباق (حسب مورد) را در کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس مطرح می‌کنند، و نهایتاً اگر در مصوبه نهایی مجلس مغایرت و عدم انطباق باقی ماند، شورای نگهبان مطابق اختیارات و وظایف خویش براساس نظر مجمع تشخیص مصلحت اعمال نظر می‌نماید.»

بنابراین شورای نگهبان می‌بایست در مواردی که مصوبه مجلس مطابق نظر مجمع تشخیص مصلحت نظام، مغایر سیاست‌های کلی نظام شناخته شده است، براساس نظر این مجمع اعمال نظر نماید.

همچنین براساس مرقومه مقام معظم رهبری (به شماره ۱/۲۵۷۰۶ مورخ ۱۳۹۳/۳/۱۸) در پاسخ به استعلام دبیر محترم شورای نگهبان (دام ظلّه) درخصوص نظارت بر رعایت سیاست‌های کلی نظام در مصوبات مجلس، مقرر گردیده «... شورای محترم موظف است براساس نظر مجمع، اقدام و مخالفت آن مصوبه را به مجلس اعلام نماید. ...» لذا مواردی را که مجمع تشخیص مصلحت نظام، مغایر سیاست‌های کلی تشخیص داده است می‌بایست توسط مجلس شورای اسلامی اصلاح می‌گردید و با عدم اصلاح این موارد، مغایرت مصوبات مذکور با سیاست‌های کلی نظام کماکان باقی است. اما درخصوص اصلاحات صورت گرفته در مصوبه مجلس به نظر می‌رسد به جز در موارد ذیل ایرادات شورای نگهبان مرتفع شده است. با این توضیح که:

(۱) در موارد ذیل مجلس بر مصوبه خود اصرار نموده است و لذا ایرادات

شورای نگهبان نسبت به این موارد کماکان باقی است: بند «۱» ماده (۴)، ماده (۱۶)، ماده (۹۵) و جزء «۲» و «۳» بند «ب» ماده (۱۴۲).

درخصوص ماده (۹۵) این نکته قابل ذکر است که ایراد شورای نگهبان نسبت به تعیین تکلیف برای شورای عالی انقلاب فرهنگی در این ماده بوده است و نه صلاحیت شورای عالی انقلاب فرهنگی در تصویب وظایف و اختیارات و ترکیب شورای اجتماعی. لذا این توضیح که چنین موضوعی در صلاحیت شورای عالی انقلاب فرهنگی هست رافع ایراد شورای نگهبان نمی‌باشد. لازم به ذکر است در جلسه اخیر شورای عالی انقلاب فرهنگی (جلسه ۷۹۲) اهداف شورای اجتماعی کشور و همچنین برخی رویکردهای این شورا برای مقابله و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسیده است و درخصوص برخی ابعاد دیگر این شورا (ترکیب اعضا و ...) مصوبه مزبور نهایی نشده است.

۲) در موارد ذیل علی‌رغم اصلاحات صورت گرفته به نظر نکات و تذکراتی کماکان باقی است:

بند «ب» ماده ۵۱- ایراد «۱۳»

باتوجه به اصلاح عبارتی صورت گرفته در این بند، لازم است حرف «که» نیز بعد از کلمه «ضوابطی» حذف گردد. توضیح آنکه با اصلاح صورت گرفته متن بند مذکور بدین شرح خواهد بود:

«درخصوص روستاهای هلیله و بندرگاه مجاور نیروگاه اتمی بوشهر براساس قوانین و مقررات مربوطه که توسط وزارت کشور و با همکاری سازمان انرژی اتمی و سازمان، تعیین تکلیف شود.»

بخش ۱۳ - بند «۱۹» ایرادات

براساس این بند از اظهارنظر شورای نگهبان، برخی مواد بخش ۱۳ (بخش ۱۳ مشتمل بر مواد ۸۳ الی ۸۵ می‌باشد)، باتوجه به صلاحیت‌های شورای عالی فضای مجازی (مندرج در مرقومه مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در تاریخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۷ درخصوص تشکیل شورای عالی فضای مجازی مجازی)، باید مقید به رعایت مصوبات این شورا گردد.

مجلس به منظور رفع این ایراد، صرفاً در ماده (۸۵) از این بخش «رعایت مصوبات شورای عالی فضای مجازی» را لازم‌الرعايه دانسته است. درحالی‌که در مواد دیگر از بخش «۱۳» به خصوص صدر ماده (۸۳) درخصوص پهنای باند، نیز باتوجه به حکم مقام معظم رهبری در تشکیل شورای عالی فضای مجازی که این شورا را نقطه‌ی کانونی متمرکزی برای سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری و هماهنگی در فضای مجازی کشور دانسته است، رعایت مصوبات شورای عالی فضای مجازی ضرورت دارد. لذا همانگونه که شورا رعایت مصوبات شورای عالی فضای مجازی را در خصوص برخی مواد بخش «۱۳» لازم دانسته است، تصریح به لزوم رعایت مصوبات این شورا صرفاً در خصوص ماده (۸۵) از این بخش، رافع ایراد شورای نگهبان نیست.

لازم به ذکر است اصلاحات مجلس در بندهای «۱۶» و «۱۷» ذیل مصوبه حاضر جهت رفع تذکرات شورای نگهبان نیز رافع این ایراد نخواهد بود.

بند «۱۱» ماده ۱۰۳ - بند «۲۶» ایرادات

علی‌رغم اصلاح صورت گرفته در مجلس مبنی بر جایگزینی عبارت «در صورت اذن فرماندهی کل قوا» با عبارت «در صورت تأیید فرماندهی کل

قوا»، به نظر نمی‌رسد چنین اصلاحی مستلزم اذن قبلی فرماندهی کل قوا باشد.

بند الف ماده ۱۱۰ - بند «۳۰» ایرادات

علی‌رغم اصلاح صورت گرفته در این بند، اگرچه اطلاق عبارت «اماکن مذهبی» که مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته بود مقید شده است، ولیکن مشخص نیست «اماکن صرفاً مذهبی» به چه اماکنی اطلاق می‌گردد و لذا بند مزبور از این حیث واجد ابهام است.

۳) تذکرات شورای نگهبان نیز به جز در بندهای «۶» و «۱۰» مورد توجه مجلس قرار گرفته است و تذکرات بندهای مذکور کماکان باقی است.

لازم به ذکر است که در مصوبه اصلاحی مجلس علاوه بر رفع تذکرات شورای نگهبان، برخی اصلاحات عبارتی دیگری نیز ذکر شده است که بعضاً منجر به تغییر احکام شده و صرفاً اصلاح نگارشی محسوب نمی‌شوند.

به‌عنوان مثال در بند «۱۲» علی‌رغم اینکه تبصره «۱» ماده (۴۸) مکرر در همین مصوبه حاضر اصلاح شده است ولیکن در بخش تذکرات مجدداً نسبت به همین مصوبه اصلاحی، اصلاح صورت گرفته است که به نوعی حکم جدید محسوب می‌شود.

این مسئله درخصوص بند «۱۵» بخش تذکرات نیز وجود دارد و علی‌رغم اینکه جزء «۱» بند «الف» ماده (۵۴) در مصوبه حاضر اصلاح شده است ولیکن در بخش تذکرات همین مصوبه اصلاحی، مجدداً اصلاح شده است.

بند «۱۸» در بخش تذکرات نیز مشخص نیست ماده‌ای مستقل است و یا الحاق به ماده‌ای از این قانون می‌باشد.

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده، که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود رایا و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلو گیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)



بزهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir